

Multimédiás tananyag a magyarországi németek kitelepítésének történetéhez

Megoldási segédlet a feladatlapokhoz

A kérdések, ill. a feladatok jellegéből következik, hogy nem minden esetben lehet megoldási javaslatot megfogalmazni, hiszen az adott kérdés sokszor elsősorban arra irányul, hogy a tanulók a látottakat megbeszéljék, továbbgondolják és saját életükre vonatkozóan is fogalmazzák meg véleményüket. A feladatok jelentős részénél természetesen tartalmaz megoldási javaslatot a segédlet, de ezek is nagyon különbözőek. Esetenként konkrét információkat, a történelmi háttér jobb megismerését segítő tényeket és adatokat, máskor viszont inkább csak az adott interjúrészlet legfontosabb elemeit vagy pusztán gondolatébresztő címszavakat gyűjtöttünk össze. Ez utóbbiak esetében természetes, hogy számos eltérő „megoldás”, a látottak megértését és feldolgozását segítő kiindulópont is lehetséges.

Multimédiás tananyag a magyarországi németek kitelepítésének történetéhez I.

Film: filmhíradó (Mafirt 83) részlet (bácskai svábok kitelepítése)

Elérhető: <https://www.youtube.com/watch?v=V-aMlzdCWS8>

(a teljes filmhíradón belül: 3⁴¹-5¹⁸)

Kérdések, feladatok	Megoldások
A filmhíradó bevezető szövege milyen színben tünteti fel a svábokat? Válaszodat példákkal indokold! Mennyire van ez összhangban a történelemórán tanultakkal?	Negatív színben. Élősködők, a legjobb földeket bírák, élvezték a Habsburgok támogatását. A filmhíradó Hitler szövetségeseiként állítja be őket.
Milyen módon állítja szembe őket a film a magyarsággal?	Ellenséges. „lenézték a magyarokat”
A filmhíradó szövege hogyan próbálja enyhíteni a kitelepítés okozta nehézségek, sokszor tragédiák bemutatását? Milyen képet fest a kitelepítés folyamatáról?	enyhíti, sok megszépítő, eufemisztikus kifejezést használ. pl. „a svábok mennek”, emberies hazaszállításról beszél a filmhíradó oda „ahonnan jöttek”

<p>Mennyiben igazságos az az állítás, hogy az állatokat „sorsukra hagyták” a kitelepített sváb parasztok? Mi lehetett ezzel a megfogalmazással a filmhíradó készítőinek célja?</p>	<p>Igazságtalan, hiszen a kitelepített németeknek nem volt módjuk magukkal vinni az állataikat. Gondatlan, rossz gazdaként tünteti fel őket a filmhíradó, akikkel szemben az új telepesek most jobb művelői lesznek a földnek és gondozói az állatoknak.</p>
<p>Hogyan mutatja be a film a kitelepítést követő életet a falvakban? Milyen eszközökkel törekszik a filmhíradó készítője arra, hogy igazságosnak láttassa a svábok kitelepítését?</p>	<p>Egyáltalán nem utal konfliktusokra, a kitelepített emberek nehézségeire. „beköltöznek a svábok elhagyott házaiba”</p>

Multimédiás tananyag a magyarországi németek kitelepítésének történetéhez I.

Film: filmhíradó (Mafirt 83) részlet (bácskai svábok kitelepítése)

Elérhető: <https://www.youtube.com/watch?v=V-aMlzdCWS8>

(a teljes filmhíradón belül: 3⁴¹-5¹⁸)

Kérdések, feladatok	Megoldások
A filmhíradó bevezető szövege milyen színben tünteti fel a svábokat? Válaszodat példákkal indokold! Mennyire van ez összhangban a történelemórán tanultakkal?	
Milyen módon állítja szembe őket a film a magyarsággal?	
A filmhíradó szövege hogyan próbálja enyhíteni a kitelepítés okozta nehézségeket, sokszor tragédiák bemutatását? Milyen képet fest a kitelepítés folyamatáról?	
Mennyiben igazságos az az állítás, hogy az állatokat „sorsukra hagyták” a kitelepített sváb parasztok? Mi lehetett ezzel a megfogalmazással a filmhíradó készítőinek célja?	
Hogyan mutatja be a film a kitelepítést követő életet a falvakban? Milyen eszközökkel törekszik a filmhíradó készítője arra, hogy igazságosnak láttassa a svábok kitelepítését?	

Multimédiás tananyag a magyarországi németek kitelepítésének történetéhez II.

Film: Isten veled hazánk! A dunabogdányi németek kitelepítése

Időtartam: 15³¹

Elérhető: <https://vimeo.com/39264897>

Kérdések, feladatok	Megoldások
A filmben elhangzott történelmi előzmények alapján mennyiben tekinthetők idegennek a faluban élő nemzetiségiek?	Egyáltalán nem. Már közel kétszáz éve itt éltek az őseik. Nyelvileg ugyan valamelyest elkülönültek, de szülőfalujukra és Magyarországra hazájukként tekintettek.
Hogyan emlékeznek az interjúalanyok a kitelepítést megelőző korszakra, a különböző nemzetiségű lakosok együttélésére?	Konfliktusmentes együttélés volt jellemző a németek és a magyarok között.
A filmben szereplő Bonifert Ferenc említi, hogy a kitelepítés a falujukban másfél nap alatt lezajlott. Sokszor csak egy-két órát adtak a családoknak a legszükségesebb holmijaik összekelésére. Mit vinnél magaddal egy ilyen helyzetben, ha mindössze egy bőröndöt engedélyeznének számodra? Milyen arányban érintette a falu lakosságát a kitelepítés?	
Milyen szerepet játszott a kitelepítésekben Rajk László?	Rajk személyesen fenyegette meg a kitelepítések miatt nála tiltakozó szociáldemokrata vezetőket. Dunabogdányban személyesen Rajk László irányította a kitelepítések lebonyolítását.
Mit tudsz politikai pályájáról, 1945 utáni tevékenységéről és a Rajk-perről?	Kommunista politikus, miniszter, 1945 után belügyminiszterként a Rákosi-diktatúra és

	terror kiépítésének fontos szereplője, 1948-tól külügyminiszter. A Rákosi–Gerő–Farkas moszkovita klikk a kommunista párton belüli rivalizálástól tartva koncepciós perben elítéltette, és kivégeztette 1949-ben.
Milyen nehézségekkel szembesültek a kitelepítettek Németországban? Hogyan fogadták őket az ott élő emberek?	Három napi utazás után érkeztek meg, koszosan, teljes bizonytalanságban. Legtöbbször nem szívesen fogadták őket a szintén szegénységben élő ottaniak. Azelső hónapokban sokszor éheztek. Nehezen és lassan zajlott a beilleszkedés.
Voltak-e nyelvi nehézségeik?	Eltérő nyelvjárásban beszéltek, komoly nyelvi nehézségeik támadtak.
Igaz-e az az állítás, hogy bár Magyarországról németként telepítették ki őket, Németországban mégis magyarnak érezték magukat? Válaszodat indokold!	Munkaközben magyar nótákat énekeltek, honvágy gyötörte őket, nagyon sokáig a visszatérésben reménykedtek.
Mit gondolsz, a kitelepítés kifejezés mennyire érzékelteti azt a folyamatot, ami az érintett emberekkel történt 1947-ben?	Enyhíti, megszépíti, elfedi a lakóhely, a szülőháza kényszerű elhagyásából fakadó fájdalmakat.

Multimédiás tananyag a magyarországi németek kitelepítésének történetéhez II.

Film: Isten veled hazánk! A dunabogdányi németek kitelepítése

Időtartam: 15³¹

Elérhető: <https://vimeo.com/39264897>

Kérdések, feladatok	Megoldások
A filmben elhangzott történelmi előzmények alapján mennyiben tekinthetők idegennek a faluban élő nemzetiségiek?	
Hogyan emlékeznek az interjúalanyok a kitelepítést megelőző korszakra, a különböző nemzetiségű lakosok együttélésére?	
A filmben szereplő Bonifert Ferenc említi, hogy a kitelepítés a falujukban másfél nap alatt lezajlott. Sokszor csak egy-két órát adtak a családoknak a legszükségesebb holmijaik összekelésére. Mit vinnél magaddal egy ilyen helyzetben, ha mindössze egy bőröndöt engedélyeznének számodra? Milyen arányban érintette a falu lakosságát a kitelepítés?	
Milyen szerepet játszott a kitelepítésekben Rajk László?	
Mit tudsz politikai pályájáról, 1945 utáni tevékenységéről és a Rajk-perről?	
Milyen nehézségekkel szembesültek a kitelepítettek Németországban? Hogyan fogadták őket az ott élő emberek?	
Voltak-e nyelvi nehézségeik?	

Igaz-e az az állítás, hogy bár Magyarországról németként telepítették ki őket, Németországban mégis magyarnak érezték magukat? Válaszodat indokold!	
Mit gondolsz, a kitelepítés kifejezés mennyire érzékelteti azt a folyamatot, ami az érintett emberekkel történt 1947-ben?	

Multimédiás tananyag a magyarországi németek kitelepítésének történetéhez III.

Film: Vertreibung – Wudigess, Kitelepítés – Budakeszi

Időtartam: 33⁴⁵

Tananyag: 5⁰⁰-33⁴⁵

Elérhetőség: <https://www.youtube.com/watch?v=3LbYyhqTy8>

Kérdések, feladatok	Megoldások
Mi jellemzi a világháború előtti Budakeszi társadalmát, nemzetiségi összetételét és lakóinak életmódját?	Döntően német nemzetiségűek lakják, sokan már nem a földművelésből élnek, hanem Budapesten dolgoznak. Egyúttal számos gazdagabb budapesti polgár számára nyaralóhely.
Miért és milyen módon változott meg a német nemzetiség helyzete Magyarországon az első világháborút követően?	A világháborús vereség és a trianoni békeszerződés alapvetően megváltoztatta helyzetüket. A harmincas évektől sokan gyanakodva nézték a németiség önszerveződését. A német vezetők egy része egyre inkább Németországtól várt segítséget.
Hogyan befolyásolta helyzetüket és sorsukat a náci Németországhoz fűződő kapcsolat, a német politika megváltozása?	1938-ban megalakult a Volksbund, a hazai németiség sorsa egyre drámaiban kötődött a náci Németország politikai és katonai céljaihoz.
Milyen elv alapján vannak felelősségre sok embert és közösséget a második világháború után? Elfogadható-e, hogy valaki pusztán azért, mert egy adott csoport tagja, mások tetteiért is felelőssé tehető?	kollektív bűnösség elve

A film egyik képkockája a korabeli parasztpárti politikus, Kovács Imre cikkének egy részletét mutatja. Az alábbi idézet segítségével fejtsd ki, hogy miként befolyásolta a közvéleményt a politikus állásfoglalása!

"A legradikálisabb megoldást követeljük: A svábokat egytől-egyig ki kell telepíteni a országból. [...] Takarodjanak, úgy ahogy jöttek. Egy batyuval a hátukon. [...] Németországban lesz számukra hely, éljenek az alkalommal, mint ahogy mi is élünk vele, hogy örökre megszabaduljunk tőlük." (Kovács Imre: Egy batyuval... Szabad Szó, 1945. április 22.)

Mikor születik meg a kitelepítési rendelet? Mik a legfontosabb pontjai?

1945 december 29.

Mi a Volksbund?

Német szó, jelentése 'népi szövetség'. A magyarországi németek jelentős részét (náci kifejezéssel népi német, *Volksdeutsch*) tömörítő, erős náci ideológiai befolyás alatt álló szervezet. Basch Ferenc vezetésével 1938. november 26-án alakult. Teljes neve: Volksbund der Deutschen in Ungarn.

Mi az SS?

A Schutzstaffel (magyarul Védőosztag, röviden *SS*), a Nemzetiszocialista

	<p>Német Munkáspárt katonai és védelmi szervezete volt Németországban.</p> <p>A Waffen-SS (fegyveres SS) az SS (<i>Schutzstaffel</i>) katonai szárnya volt.</p>
<p>Milyen okból, illetve céllal változtatják meg az emberek a nevüket? Tudsz más történelmi korszakból is példát mondani tömeges névváltoztatásra?</p>	<p>Ebbe az esetben azzal a céllal, hogy elkerüljék a kitelepítést. Korábban például az asszimilációs folyamat részeként magyarosították nevüket más nemzetiségű emberek.</p>
<p>Milyen nagyhatalmi megfontolások húzódtak meg a kitelepítések politikája mögött?</p>	<p>Biztonságpolitikai megfontolások, etnikailag homogén államok jobban szolgálják Európa biztonságát.</p> <p>Csehszlovákia törekvése a teljes magyar kisebbség kitelepítésére, ezt elősegítendő kérte a németek kitelepítést (legyen hely a Felvidékről kitelepítendő magyarok számára).</p>
<p>Milyen okokkal magyarázható, hogy a magyar kormány is támogatta németek kitelepítését?</p>	<p>német megszállás okozta gyűlölet, bűnbakképzés, földreformhoz kapcsolódó földéhség, Erdélyből, Délvidékről, Felvidékről érkezők letelepítése</p>
<p>Hogyan zajlott Budakeszin a kitelepítés? Maximum hány kilónyi csomagot vihetek magukkal?</p>	<p>Lezárták a települést, mindenkit igazoltattak. Házról-házra mindenkit felszólítottak a holmijaik összepakolására. Budaórsre vitték őket, ott szálltak be a vagonokba.</p> <p>50 kilós csomagot vihetek magukkal. (Ebből 20kg lehetett élelem.)</p>
<p>Mikor?</p>	<p>1946. március 19-25.</p>

<p>A film egyik szereplője úgy fogalmaz, hogy „aki meg tudta fizetni, az itt maradhatott”. Mire utalhatott ezzel a megjegyzéssel?</p>	<p>Adott esetben személyes kapcsolatok segítségével, megvesztegetéssel ellehetett intézni, hogy valakit ne telepítsenek ki.</p>
<p>Milyen szabályok alapján döntötték el, hogy ki kerül fel a kitelepítendőek listájára? Mennyire tartották be valójában a szabályokat?</p>	<p>Sokszor személyes döntésen, szimpátián múlt, hogy német nemzetiségűnek vagy ”csak” német anyanyelvűnek regisztráltak valakit. Ettől függött, hogy felkerül-e a kitelepítendőek listájára.</p>
<p>Miért emlékezteti „rabszolgasárra” az egyik interjúalanyt az a pillanat, amikor a Németországba érkező kitelepítettek között válogatnak a helyi parasztcsaládok?</p>	<p>A helyi parasztcsaládok elsősorban ingyenes munkaerőt láttak a kitelepített svábokban. Mérlegelték, hogy ki mennyire tud majd dolgozni., sokszor a családokat is szétszedték. Ebből következően ezért hátrányba kerültek azok a családok ahol több idős ember vagy kisgyerek is volt.</p>
<p>A Szövetséges Ellenőrző Bizottság milyen magyarázattal próbála enyhíteni és elfogadhatóvá tenni a németek kitelepítésének tervét?</p>	<p>Politikai kommunikációjukban a németek „hazatelepülnek” kifejezést használták, akikről gondoskodnak a szövetséges hatalmak. A SZEB rendelete emberséges és demokratikus áttelepítésről beszél.</p>
<p>Hány főt telepítenek ki Budakesziről 1946-ban? Összesen mekkora a német nemzetiségű vesztesége a községnek a világháborút követő években?</p>	<p>3600-4000 főt. Az összes becsült veszteség 4000-4500 fő, a település 1941-es lakosságának mintegy 60%-a.</p>

Multimédiás tananyag a magyarországi németek kitelepítésének történetéhez III.

Film: Vertreibung – Wudigess, Kitelepítés – Budakeszi

Időtartam: 33⁴⁵

Tananyag: 5⁰⁰-33⁴⁵

Elérhetőség: <https://www.youtube.com/watch?v=3LbYyhqTy8>

Kérdések, feladatok	Megoldások
Mi jellemzi a világháború előtti Budakeszi társadalmát, nemzetiségi összetételét és lakóinak életmódját?	
Miért és milyen módon változott meg a német nemzetiség helyzete Magyarországon az első világháborút követően?	
Hogyan befolyásolta helyzetüket és sorsukat a náci Németországhoz fűződő kapcsolat, a német politika megváltozása?	
Milyen elv alapján vonnak felelősségre sok embert és közösséget a második világháború után? Elfogadható-e, hogy valaki pusztán azért, mert egy adott csoport tagja, mások tetteiért is felelőssé tehető?	
A film egyik képkockája a korabeli parasztpárti politikus, Kovács Imre cikkének egy részletét mutatja. Az alábbi idézet segítségével fejtse ki, hogy miként befolyásolta a közvéleményt a politikus állásfoglalása!	

"A legradikálisabb megoldást követeljük: A svábokat egytől-egyig ki kell telepíteni a országból. [...] Takarodjanak, úgy ahogy jöttek. Egy batyuval a hátukon. [...] Németországban lesz számukra hely, éljenek az alkalommal, mint ahogy mi is élünk vele, hogy örökre megszabaduljunk tőlük." (Kovács Imre: Egy batyuval... Szabad Szó, 1945. április 22.)

Mikor születik meg a kitelepítési rendelet? Mik a legfontosabb pontjai?

Mi a Volksbund?

Mi az SS?

Milyen okból, illetve céllal változtatják meg az emberek a nevüket? Tudsz más történelmi korszakból is példát mondani tömeges névváltoztatásra?

Milyen nagyhatalmi megfontolások húzódtak meg a kitelepítések politikája mögött?

Milyen okokkal magyarázható, hogy a magyar kormány is támogatta németek kitelepítését?

Hogyan zajlott Budakeszin a kitelepítés?
Maximum hány kilónyi csomagot vihetek magukkal?

Mikor?

<p>A film egyik szereplője úgy fogalmaz, hogy „aki meg tudta fizetni, az itt maradhatott”. Mire utalhatott ezzel a megjegyzéssel?</p>	
<p>Milyen szabályok alapján döntötték el, hogy ki kerül fel a kitelepítendőek listájára? Mennyire tartották be valójában a szabályokat?</p>	
<p>Miért emlékezteti „rabszolgasárra” az egyik interjúalanyt az a pillanat, amikor a Németországba érkező kitelepítettek között válogatnak a helyi parasztsaládok?</p>	
<p>A Szövetséges Ellenőrző Bizottság milyen magyarázattal próbála enyhíteni és elfogadhatóvá tenni a németek kitelepítésének tervét?</p>	
<p>Hány főt telepítenek ki Budakesziről 1946-ban? Összesen mekkora a német nemzetiségű vesztesége a községnek a világháborút követő években?</p>	

Multimédiás tananyag a felvidéki magyarok és a magyarországi németek kitelepítésének történetéhez

Fogalomtár

Államosítás - Egy gyár, földterület vagy intézmény elvétele eredeti tulajdonosától és állami tulajdonba vétele.

Beneš-dekrétumok - tágabb értelemben a második világháború utáni csehszlovák államiságot megalapozó, 143 elnöki rendeletet jelentik. Gyakrabban csak azt a 13 jogszabályt nevezik így, amelyek a csehszlovák nemzetállam megteremtése érdekében az ország területén élő németek és magyarok kollektív bűnösségét rögzítették. Az e dekrétumok alapján a német és magyar kisebbséggel szemben alkalmazott bánásmód összeegyeztethetetlen volt az emberi jogokkal, ellentétes volt a nemzetközi jog általános elveivel, a diszkrimináció és a kényszermunka tilalmával, továbbá a tulajdon sérthetlenségének elvével. A dekrétumokat az egykori Csehszlovákia mindkét utódállama, Csehország és Szlovákia is jogrendje részének tekinti.

Baloldali Blokk - A baloldali pártok kommunisták által létrehozott szövetsége. Tagjai: MKP, SZDP, NPP, szakszervezetek.

Kitelepítés - Hatósági intézkedés, melynek során egyes személyeket vagy egy területek lakosságát kényszerrel új, a lakosság által kijelölt lakóhelyre költöztetnek.

Kollektív bűnösség - A csehszlovákiai magyarokat sújtó nézet, miszerint a magyarok közösen felelősek Csehszlovákia felbomlásáért. Ennek alapján megfosztották a magyarokat csehszlovák állampolgárságuktól.

Koncepciós per - A törvényességnek csak a látszatát megtartó, hamis (koholt) vádak alapján megtartott politikai per.

Lakosságcsere - Magyarország és Csehszlovákia között kötött egyezmény, miszerint ahány szlovák hazánkból önként áttelepül Csehszlovákiába, annyi magyart utasíthatnak ki onnét.

Pártállam - A (kommunista) párt és az állam összemosódása, az állami szervek párt alá rendelése a kommunista államokban.

SS - A Schutzstaffel (magyarul Védőosztag, röviden *SS*), a Nemzetiszocialista Német Munkáspárt katonai és védelmi szervezete volt Németországban. A *Waffen-SS* (fegyveres *SS*) az *SS (Schutzstaffel)* katonai szárnya volt.

SZEB - Szövetséges Ellenőrző Bizottság. A győztes nagyhatalmak képviselőiből álló testület, a békekötésig irányította az országot.

Volksbund - Német szó, jelentése 'népi szövetség'. A magyarországi németek jelentős részét (náci kifejezéssel népi német, *Volksdeutsch*) tömörítő, erős náci ideológiai befolyás alatt álló szervezet. Basch Ferenc vezetésével 1938. november 26-án alakult. Teljes neve: Volksbund der Deutschen in Ungarn.

Multimédiás tananyag a magyarországi németek kitelepítésének történetéhez

Kronológia

1945 február – életbe lépett az a rendelkezés, mely szerint a németek rendőrhatalósági őrizet (internálás) alá helyezendők.

1945 tavasza – a Bácskából menekülni kényszerülő bukovinai székelyek letelepítése a dél-dunántúli német nemzetiségű falvakban

1945. április 18. – Gerő Ernő cikke a Szabad Nép című lapban: "A Nemzeti Parasztpárt a magyar nép lelkéből beszélt, amikor kiadta a jelszót: Ki az országból a sváb hazaárulókkal! [...] Nincs és nem lehet helyük ezeknek a sváb hazaárulóknak ebben az országban. [...] Zsíros, fekete földjük jó lesz a dolgozó magyar parasztságnak." (Gerő Ernő: Sváb hazaárulók. Szabad Nép, 1945. április 18.)

1945 április 22. – Kovács Imre cikke a Szabad Szó című lapban: "A legradikálisabb megoldást követeljük: A svábokat egytől-egyig ki kell telepíteni a országból. [...] Takarodjanak, úgy ahogy jöttek. Egy batyuval a hátukon. [...] Németországban lesz számukra hely, éljenek az alkalommal, mint ahogy mi is élünk vele, hogy örökre megszabaduljunk tőlük." (Kovács Imre: Egy batyuval... Szabad Szó, 1945. április 22.)

1945. május 14-ei pártközi értekezlet – a pártok képviselői az értekezleten vitatták meg a „svábkérdés”-sel kapcsolatos nézeteiket. A pártközi értekezlet végül azt az elvet fogadta el, hogy „Magyarországon nincs svábkérdés, csak német fasiszták kérdése van”. Ezzel egyidejűleg állást foglalt amellett, hogy a volt SS-eket telepítsék ki, és a volksbundisták földjeit kobozzák el, majd az országból távolítsák el őket. Az ülést követően az Ideiglenes Nemzeti Kormány is úgy döntött, hogy a kitelepítés, illetve a német nemzetiségű lakosság kérdésében a kollektív felelősség elve elutasítandó.

1945. augusztus 2. - a potsdami konferencia határozata: „A három kormány, miután megvizsgálta a kérdés minden oldalát, elismeri, hogy a Lengyelországban, Csehszlovákiában és Magyarországon maradt német lakosságot vagy annak egy részét át kell telepíteni

Németországba. Egyetértenek abban, hogy mindenfajta áttelepítésnek, amelyre ténylegesen sor kerül, szervezeten és humánus módon kell végbemennie." A potsdami értekezlet a németek kitelepítésének ügyét a - győztes - Csehszlovákia és Lengyelország kormányaira, a - vesztes - Magyarországon pedig a Szövetséges Ellenőrző Bizottságra bízta.

1945. november 30. – a SZEB értesítette a magyar kormányt a magyarországi németek kitelepítésére vonatkozó előírásokról

1945. december 1. - Gyöngyösi János külügyminiszter kormánya nevében jegyzéket intézett a szövetséges nagyhatalmakhoz: „... a demokratikus Magyarország kormánya kijelenti, hogy meggyőződésével ellenkeznek magyar állampolgároknak tisztán etnikai, származási ok miatti kitelepítése. Úgy ezt, mint a kollektív büntetések mindenféle fajtáját helyteleníti. Ezért kívánatosnak tartja, hogy a kitelepítés alá csak azok a személyek kerüljenek, akik kifejezett magatartásukkal Magyarország ügyét elárulták és a hitlerizmus szolgálatában állottak." A jegyzék azonban - több mint sajnálatos módon - az elvi tiltakozás ellenére pontos számot is megjelölt: eszerint a kitelepítendő németek létszáma nem haladhatja meg a kétszázézetet...

1945. december 29. (12.330/1945. M. E. sz. rendelet)– megjelent és életbe lépett a magyarországi német nemzetiségű lakosság Németországba való áttelepítéséről szóló rendelet. (Ennek szelleme és betűje sem fejezte ki a kormánynak a kollektív felelősség elvét elutasító álláspontját, hanem - összhangban a Szövetséges Ellenőrző Bizottság előírásával - a német nemzetiséghez való tartozást és a német anyanyelvűséget a kitelepítés szempontjából döntő, a megfogalmazás szerint még a háborús bűnösségnél és az SS-tagságnál is előbbre való szempontnak tekintette, azaz kitelepítéssel büntette. Ez a jogszabály elvileg az összes hazai német nemzetiségű vagy német anyanyelvű lakos kitelepítését „lehetővé tette".)

1946. január 4. - Nagy Imre kommunista belügyminiszter által szignált, 70.010/1946 B. M. sz. végrehajtási utasítás - 1. §-a kimondta, hogy "Németországba áttelepülni köteles az a magyar állampolgár, aki a legutolsó népszámlálási összeírás alkalmával német nemzetiségűnek vagy anyanyelvűnek vallott magát, vagy aki magyarosított nevét német hangzásúra változtatta vissza, továbbá az, aki a Volksbundnak vagy valamely fegyveres német alakulatnak (SS) tagja volt". (Magyar Közlöny, 1946/12.)

1946 január 19. - Az első áttelepülő csoport elindult Budaörsről Németország amerikai megszállási övezetébe.

1946. február 27. – csehszlovák-magyar lakosságcsere-egyezmény

1946. június 4. - az Egyesült Államok leállította a kitelepítési szerelvények fogadását az általa megszállva tartott németországi zónában. (A kitelepítettekkel zsúfolt vasúti kocsik fogadását az USA hatóságai azért állították le, mert a kiszállítás körülményeiben jelentős anomáliákat tapasztaltak, vagyis az áttelepítés nem a megállapodásnak megfelelően, "szervezetten és humánus módon" folyt. Másrészt a Csehszlovákiából is jelentős számban érkező elűzöttek befogadása, ellátása, letelepítése és integrációja a tervezetthez képest jóval nagyobb terhet rótt az amerikai adminisztrációra.)

1946. november 8. - újra megindulhattak a magyarországi németeket szállító szerelvények Németország felé. A kiszállításokat azonban az USA néhány hét múlva, november végén ismételten felfüggesztette (élelem-, tüzelőanyag- és lakáshiányra hivatkozva).

1946 január – december - A Népgondozó Hivatal adatai szerint Magyarországról 135 655 német nemzetiségű személyt telepítettek Németország amerikai megszállási övezetébe

1947 tavaszától - mintegy 50 000 német nemzetiségű személyt telepítettek át a szovjet zónába

Az 1947. április 4. - a 4.300/1947. M. E. sz. rendelet kimondta, hogy "mindaddig, amíg a magyarországi német lakosságnak Németországba való áttelepítését [...] folytatni nem lehet, a 12.330/1945. M. E. számú rendelet [...] értelmében Németországba való áttelepítésre kötelezett magyarországi németeket ideiglenesen össze lehet költöztetni avégből, hogy a Csehszlovákiából [a] [...] magyar-csehszlovák lakosságcsereéről szóló egyezmény alapján Magyarországra áttelepített magyarok letelepíthetők legyenek." (Magyar Közlöny, 1947/77.). (Ezzel a jogszabállyal a Csehszlovákiából kitelepített magyarok és a Magyarországról elűzött németek sorsa - melyek között kezdettől fogva szoros összefüggés állt fent - de jure is összekapcsolódott.)

1947. május 19. - Németország amerikai megszállási övezetének parancsnoka levélben közli a magyar kormányval, hogy az USA által ellenőrzött zónába további kitelepítésre nincsen lehetőség.

1947 június 11. - a magyar kabinet a SZEB-hez eljuttatott jegyzékében a magyarországi németek Németország szovjet megszállási övezetébe történő telepítésének engedélyezését kérte.

1947. július 17. - a Szovjetunió válaszjegyzékében hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország 50 000 németet telepítsen ki az általa megszállt németországi zónába.

1947. augusztus 19-től - megkezdődik a magyarországi németek Németország szovjet megszállási övezetébe történő "áttelepítése" (Csehszlovákia területén keresztül).

1948 szeptember – lezárul a magyarországi németek kitelepítésének folyamata, az utolsó szerelvények Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Baranya és Bács-Bodrog megyéből hagyták el az országot.

1950. március 25. - Az 84/1950. (III. 25.) M. T. sz. rendelet kimondta, hogy az "áttelepítésre vonatkozó rendelkezések hatálya alá eső mindazon személyek, akik nem telepítették át, [...] akiknek áttelepítésére sor került ugyan, de a jelen rendelet hatályakor Magyarországon tartózkodnak [...], magyar állampolgárok és a Magyar Népköztársaságnak [...] egyenlő jogú polgárai". (Magyar Közlöny, 52/1950.) A jogszabály arról is rendelkezett, hogy sem a kitelepítési rendelet, sem az azzal kapcsolatos más korlátozó, jogfosztó intézkedések nem alkalmazhatók többé. Kimondta ugyanakkor azt is, hogy a "már végrehajtott hatósági intézkedések hatályukat megtartják", ezért a korábbi jogtalanságokra való hivatkozással kártérítési igényt érvényesíteni nem lehetett. A rendelet több tízezer magyarországi németet érintett.